

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
Ministerie van Economische Zaken

Evaluatie pilot CCMT-AM bij VION Apeldoorn

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

Utrecht, november 2014

1. Inleiding

Van juli 2013 tot maart 2014 heeft de NVWA samen met VION Apeldoorn een pilot uitgevoerd op het gebied van de AM-keuring van varkens. Deze AM-keuring heeft betrekking op voedselveiligheid, diergezondheid en dierenwelzijn bij varkens op de slachterij, voorafgaand aan de doding en slacht. In dit verslag worden de resultaten van deze pilot gegeven. Achtereenvolgens wordt ingegaan op het doel, de uitvoering, de wijze van evaluatie en de resultaten. Tot slot volgen de conclusies.

2. Doel van de pilot

Doel van de pilot was om na te gaan of dezelfde kwaliteit van keuren kon worden bereikt tegen minder kosten voor het bedrijfsleven. Hierbij werd bekeken in hoeverre gegevens van het bedrijf VION Apeldoorn geschikt en bruikbaar zijn voor het toezicht van de NVWA. Hiervoor werd gebruik gemaakt van het CCMT systeem (Continuous Control Monitoring) van VION.

3. Opzet pilot

Specifiek voor deze pilot is de AM-keuring voor de slacht anders ingericht. VION en de NVWA hebben kritische controlepunten op dierenwelzijn, diergezondheid en hygiëne benoemd, waarvoor normen zijn vastgesteld. De bedrijfskeurders van VION maakten op basis hiervan een voorselectie. De dieren die voor nadere keuring in aanmerking kwamen, zetten zij apart. De NVWA keurde daarna deze dieren in het bijzonder, maar bekeek ook nog alle andere dieren. De keuring kon daardoor in de stal worden uitgevoerd, in plaats van bij het lossen van vrachtwagens. De keuring van alle dieren is en blijft de verantwoordelijkheid van de NVWA. Het niet meer zelf voorselecteren van varkens door de NVWA bespaart tijd en kosten. Via digitale data-uitwisseling, die voor de NVWA beschikbaar kwamen op een dashboard, was het voor de NVWA ter plaatse steeds mogelijk om informatie over de normen te raadplegen. Onderdeel van de pilot was om te kijken of het aantal gereduceerde uren aan toezicht kan worden gecombineerd met de PM-keuring. Dat wil zeggen dat één dierenarts van de NVWA zowel de AM- als de PM-keuring kan doen.

4. Evaluatie

De pilot is geëvalueerd op twee hoofdpunten:

1. Kwaliteitsbestending van de AM-keuring (m.a.w. de keuring door een VION-keurder heeft dezelfde kwaliteit als van de NVWA)
2. Vermindering van het aantal uren toezicht met als doel kostenreductie.

Daarnaast is nog een aantal andere evaluatiepunten benoemd:

3. Worden de gemaakte afspraken/werkwijze nagekomen?
4. Hoe functioneert de digitale infrastructuur?

De evaluatie kan niet gezien worden als een volledige effectmeting; er heeft een eenvoudige evaluatie plaatsgevonden om onder meer vast te stellen of het naleefniveau van het bedrijf tenminste gelijk blijft.

5. Resultaten

Hieronder volgt een overzicht per evaluatiepunt van de criteria, de meetmethoden, de gegevensbronnen en de normen:

5.1 Kwaliteitsbestending van de AM-keuring

Methode: vergelijking van performancegegevens van VION Apeldoorn voor en tijdens de uitvoeringsfase. Deze performancegegevens zijn een afgeleide van het resultaat van de naleving en het toezicht.

Gegevensbron: bedrijfsgegevens VION, inspectieresultaten NVWA.

Norm: de resultaten zijn op hetzelfde niveau als voor de invoering van het nieuwe toezicht bij VION Apeldoorn (m.a.w. dezelfde dieren worden geselecteerd).

Het stalpersoneel van VION is belast met een groot aantal taken. Het toevoegen van de voorselectie van levende dieren had zijn weerslag op de kwaliteit en uniformiteit van de uitvoering van deze taken en het takenpakket van de stalmedewerker bleek te groot. Dit is ter sprake gebracht, waarna VION de administratieve taken van het stalpersoneel heeft overgeheveld. Dit heeft de uitvoering van de voorselectie positief beïnvloed.

Resultaat: de selectie door VION week niet af van die van de NVWA van voor 1 juli 2013. Wat betreft deskundigheid van het stalpersoneel signaleerde de NVWA verschillen. De kwaliteit van beoordeling, selectie en informatieverstrekking bleek sterk afhankelijk van de (opgeleide) medewerker van VION.

5.2 Aantal uren toezicht

Methode: vergelijking van het aantal uren toezicht voor en tijdens de implementatiefase.

Gegevensbron: tijdregistratie NVWA.

Norm: afname uren en combineermogelijkheden NVWA dierenarts m.b.t. AM- en PM-keuringen

Vóór de pilot was sprake van gemiddeld 41 kwartieren AM-keuring per dag.

Bij het opstellen van de pilot was voorzien in 21 kwartieren AM-keuring per dag (16 kwartier keuring plus 5 kwartier overige werkzaamheden).

In de loop van de pilot is het aantal toezichtkwartieren AM-keuring teruggebracht naar uiteindelijk 12 tot 14 kwartieren per dag.

Resultaat: de vermindering van het aantal uren is ruim behaald. Over het geheel genomen is echter gebleken dat een combinatie van AM- en PM-keuring (afwisselend) door één NVWA-dierenarts niet gehaald is. Hierdoor bleek uiteindelijk ook geen sprake te zijn van een kostenreductie voor het bedrijf.

VION is in de loop van de pilot het logistieke proces rond de aanvoer van dieren beter gaan beheersen. Met name in de ochtenden was de aanvoer van varkens over het algemeen goed te reguleren en konden de uren voor de AM-keuring redelijk precies worden ingepland. Vanaf de middag was de aanvoer fragmentarischer en werd het lastiger om de AM-keuringsuren te plannen. Over het geheel genomen is echter gebleken dat een combinatie van AM- en PM-keuring (afwisselend) door één dierenarts niet gehaald is. De onregelmatige aanvoer van dieren voor de AM-keuring, de hygiëne eisen voor zowel AM- als PM-keuring, de noodzaak om bij de AM-keuring aanwezig te blijven en het onvoorspelbare karakter van spoeddodingen zorgden ervoor dat het streven naar één dierenarts voor beide werksoorten niet realistisch is (naast dat de AM- en PM-keuring op verschillende plekken binnen het bedrijf plaatsvinden, betekent het ook een steeds wassen en omkleden door de dierenarts vanwege de hygiëne-eisen). In de loop van de pilot is daarom ingegrepen. Om het proces van de PM-keuring te borgen, is een vaste AM-dierenarts toegevoegd. De kosten van deze dierenarts zijn integraal in rekening gebracht. Wil de combinatie van werkzaamheden tussen AM- en PM-keuringen houdbaar zijn en blijven, dan zijn er duidelijke afspraken nodig. Hiervoor dient de dagfilm van toezichttaken realistisch beschreven te zijn. In de pilot is duidelijk geworden dat een combinatie van taken een nauwkeurige taakomschrijving met bijbehorende tijdbesteding vraagt. 'Verstorende' elementen, zoals het aantal spoeddodingen waarvoor de dierenarts van de NVWA nodig is, zijn een blijvend punt van discussie. De contactmomenten worden erdoor beïnvloed, omdat de aanvoer van deze categorie dieren zich niet laat voorspellen. VION heeft in de eindfase van de pilot de werkwijze aangepast om een betere combinatie van de AM- en PM-keuring voor de NVWA te realiseren, maar dit bleek uiteindelijk niet voldoende om goed toezicht te kunnen uitoefenen.

5.3 Afspraken/werkwijze

Methode: bijhouden van interpretatieverschillen, misverstanden, etc. tijdens de pilot in een afzonderlijk document door de teamleider in samenwerking met de bedrijvenbeheerder.

Gegevensbron: document.

Norm: afspraken/werkwijze/procedures zijn helder en leiden tot het gewenste doel.

Resultaat: gedurende de pilot is er zowel door de NVWA-bedrijvenbeheerder als de NVWA-teamleiding overleg met VION georganiseerd ter afstemming en bijstelling van de pilot-voorwaarden en ter bespreking van de ervaringen. Het initiatief is hier te vaak uitgegaan van de NVWA. Daar waar initiatief van VION verwacht kon worden, is deze op locatie veelal achterwege gebleven. Opmerkelijk is dat de NVWA een aantal keren de exploitant heeft moeten wijzen op tekortkomingen en heeft moeten afdwingen dat het proces werd bijgestuurd. Zo heeft de VION op aanwijzen van de NVWA een systeem opgezet dat het onderscheid tussen wel/niet AM-gekeurde dieren op stal beter inzichtelijk maakt en was het de NVWA die een systematiek voor de combinatie tussen AM en PM-keuring moest organiseren.

De belaste tijd die aan PM-keuring wordt besteed, is gedurende de pilot door de NVWA omschreven en apart vastgelegd. Om redenen van een correcte uitvoering van het gehele PM-proces was dit noodzakelijk.

Het bleek voor VION lastig om grip te krijgen op het logistieke proces van de aanvoer van de varkens (onderhevig aan tal van factoren die de aanvoer beïnvloeden), de spoeddodingen en de contactmomenten (keuringsmomenten). Hierop is in december 2013 besloten een extra dierenarts in te zetten voor de AM-keuring, die uitsluitend op de inmiddels uitgewerkte contactmomenten, op afroep van het bedrijf, de AM-keuring heeft uitgevoerd. Het bijplaatsen van extra toezicht heeft een rechtstreekse relatie met het, tot op dat moment, onvoldoende kunnen beïnvloeden van het logistieke en operationele proces door VION.

Op het beïnvloeden van het totale proces heeft VION in de eindfase van de pilot meer grip gekregen.

5.4 Digitale infrastructuur

Methode: bijhouden van incidenten tijdens de pilot in een afzonderlijk document.

Gegevensbron: document.

Norm: de digitale infrastructuur functioneert zoals in het ontwerp beschreven.

De digitale infrastructuur betekent benutting van informatie beschikbaar gesteld middels een dashboard. Hierin werden gegevens over de gezondheidssituatie van dieren bijgehouden. De toegevoegde waarde van het dashboard lijkt gering te zijn geweest. De NVWA-toezichthouder ziet geen directe relatie tussen AM-keuring en de gegevens in het dashboard. In een overleg heeft VION nogmaals aangegeven dat VION het gehele proces (van primair bedrijf tot slachtproces) zoveel mogelijk inzichtelijk wil maken. Echter de betrouwbaarheid van de gegevens, de uitleg van VION, de bijsturing van het proces en de geringe toegevoegde waarde voor de NVWA in deze pilot heeft niet het vertrouwen opgeleverd dat was voorzien.

6. Conclusies

6.1 Conclusies ten aanzien van de pilot

1. De kwaliteit van de AM-keuring door VION-keurders is gelijk gebleven;
- 2a. De beoogde vermindering van het aantal uren AM-toezicht door de NVWA is ruimschoots gehaald;
- 2b. De beoogde combinatie van AM- en PM-keuring in één dierenarts van de NVWA is in de huidige omstandigheden (logistiek, bedrijfsvoering Vion) niet werkbaar, waardoor kostenreductie niet is gehaald;
3. De betrokkenheid van VION bij de pilot was met name afwachtend;
4. Het digitale informatiescherm (dashboard) heeft te weinig meerwaarde voor de AM-keuring.

6.2 Conclusies ten aanzien van CCMT-AM

CCMT-AM is sterk afhankelijk van de volgende zaken:

- De kwaliteit van de beoordeling van aangevoerde dieren
- Het beheersen van het logistieke proces
- Hoeveelheid incidenten, waaronder spoeddodingen
- Eigen verantwoordelijkheid van het bedrijf
- Kennis en opleiding van het (stal)personeel
- De informatie op basis van de opgestelde kritische controlepunten heeft weinig directe relatie met de AM-keuring maar kan mogelijk wel benut voor beïnvloeding van de naleving door de voorgaande schakels primaire bedrijven en transporteurs, bijvoorbeeld binnen een bedrijfseigen kwaliteitssysteem.

6.3 Algemene conclusies

- Het systeem van CCMT-AM van VION Apeldoorn kan onder de huidige omstandigheden niet worden gebruikt ten behoeve van het toezicht van de NVWA. De afhankelijkheid van de zaken zoals in 6.2 genoemd is hiervoor te groot.
- Het logistieke proces van aanvoer, doding en slacht is te weinig stabiel om de keuring van AM en PM te combineren in één dierenarts van de NVWA. Omdat de NVWA toezichthouder een zeer nauwgezette planning heeft en continu zich moet bewegen tussen AM en PM, wordt alle flexibiliteit uit het toezichtsarrangement gehaald. Elke mogelijke afwijking op het reguliere proces verstoort de dagfilm van toezicht dusdanig dat er risico's zijn voor het toezicht van de NVWA en voor de continuïteit van het slachtproces. Op piekmomenten in de aanvoer van slachtdieren is een combinatie van AM/PM toezicht

bovendien moeilijk te realiseren, omdat de dierenarts niet op twee plaatsen tegelijk kan controleren. Verder zijn andere onderdelen van het toezicht, zoals werkzaamheden op verzoek (controle van derdelanden-eisen, maar ook de afgifte van certificaten) lastig te combineren in één persoon.

- CCMT-AM kan alleen slagen als het gedragen wordt door de slachterij. Dit was bij de pilot in Apeldoorn onvoldoende het geval. Er was een afwachtende houding van VION. Cijfers en corrigerende acties hebben op zich laten wachten en onderbouwingen werden onvoldoende gecommuniceerd met de NVWA.

De pilot CCMT-AM heeft wel andere inzichten opgeleverd voor de AM-keuring. In de periode voorafgaande aan de pilot was er bij de VION Apeldoorn sprake van een "restrainerkeuring". Dit is een AM-keuring van de varkens die eerder in de nachtelijke uren zijn aangevoerd, buiten de aanwezigheid van een NVWA dierenarts. De beoordeling van de nachtaanvoer aan het begin van de dag besloeg bij VION Apeldoorn dagelijks 11 kwartier. Voor de AM-keuring van de dagaanvoer in deze periode werd een tweede dierenarts ingezet.

Na afloop van de pilot CCMT-AM is bij VION Apeldoorn niet teruggekeerd naar de restrainerkeuring. De selectie van de nachtaanvoer door VION is gebleven. De keuringstijd door de NVWA is nu nog maar 2 kwartier. Dit kan door één dierenarts worden uitgevoerd.

7. Reactie VION op het evaluatierapport

VION heeft het rapport bestudeerd en heeft geen inhoudelijke bezwaren tegen de inhoud van het rapport.